

KIEDY MILKNIE PROROK

Ks. Antoni Tronina

Wojciech Pikor, *La comunicazione profetica alla luce di Ez 2-3*. Roma: Pont. Univ. Gregoriana 2002, ss. 316 (Tesi Gregoriana. Serie Teologia 88)

Papieski Uniwersytet Gregoriański zainicjował przed kilku laty serię wydawniczą, w której publikowane są najlepsze rozprawy doktorskie. Można w tej serii zauważyć z satysfakcją również polskie nazwiska. Ostatnio ukazała się drukiem obszerna rozprawa ks. W. Pikora z dziec. pelplińskiej. Studiował on biblistykę w Lublinie (1994-96), a następnie w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie. Uwieńczeniem jego siedmioletnich studiów jest recenzowana rozprawa doktorska, napisana pod kierunkiem wybitnego egzegety, o. Pietro Bovatiego SJ.

Przedmiot rozprawy dotyczy aktualnego tematu „komunikacyjnej” roli proroka. Prorok bowiem, zarówno biblijny, jak i współczesny, jest łącznikiem pomiędzy Bogiem a ludźmi, do których adresowane jest orędzie zbawcze. Sam wybór tematu zakłada znajomość teorii komunikacji i umiejętność jej zastosowania w interpretacji tekstu biblijnego. Trzeba przyznać, że w polskiej literaturze egzegetycznej teoria komunikacji jest ciągle niedoceniana (pierwszym przykładem jej zastosowania była rozprawa habilitacyjna ks. H. Witczyka: *Model komunikacji diafonicznej w Psalmach*, Lublin 1997). Ks. Pikor wybrał do analizy krótki tekst proroka Ezechiela (Ez 2-3), obejmujący trzy perykopy, które dotyczą początków jego misji. Uzasadnieniem takiego właśnie wyboru była różnorodność ukazanych tam sposobów komunikacji prorockiej. Znaj-

dujemy tam mianowicie nie tylko różne określenia „komunikacyjnej” roli Ezechiela („prorok”, „strażnik”, „człowiek, który ostrzega”); Ez 2-3 ukazuje także rozmaite sposoby komunikacji, nawet tak odmienne jak słowo i milczenie.

Rozprawa ks. Pikora dzieli się na pięć rozdziałów, z których ostatni stanowi w zamyśle Autora odrębną część pracy. Jej część zasadnicza bowiem dotyczy „komunikacji prorockiej w Ez 2-3”, natomiast rozdział końcowy przedstawia tę komunikację w kontekście całej Księgi Ezechiela. Układ poszczególnych rozdziałów podyktowany jest podstawową tezą całej rozprawy. Zaczyna się ona od ukazania miejsca Ez 2-3 w kontekście całej Księgi (Rozdz. I, ss. 17-38). Następnie omawia Autor ogólną strukturę analizowanego tekstu, jak również wzajemne relacje literackie pomiędzy jego trzema perykopami (Rozdz. II, ss. 39-57). Najobszerniejszy jest Rozdz. III, zawierający szczegółowe analizy literackie i egzegezę kolejnych perykop Ez 2-3 (ss. 59-197). Ostatni rozdział pierwszej części pracy omawia syntetycznie proces komunikacji w Ez 2-3 (Rozdz. IV, ss. 199-212). Czytelnik otrzymuje tu zwięzły zarys teologii prorocstwa, ujęty w dwa podstawowe punkty: „prorok jako posłaniec – jego relacja do Boga” oraz „prorok jako posłannictwo – jego relacja do słuchaczy”. Szczególnie ten fragment pracy zasługuje na publikację w języku polskim ze względu na wielką aktualność podjętej w nim tematyki.

Autor nie kończy jednak na tej syntezie teologicznej. W ostatnim rozdziale swej rozprawy (ss. 215-266) stara się on zweryfikować swoje wnioski w oparciu o inne charakterystyczne fragmenty Księgi Ezechiela (*Il confronto di Ez 2-3 con alcuni momenti emblematici dell'attività di Ezechiele*). Omawia więc najpierw Ez 12,21 – 14,11 jako przykład potrójnej kontestacji orędzia prorockiego: ze strony ludu (12,21-28), fałszywych proroków (r. 13), a nawet przez Boga (14,1-11). Krótki tekst Ez 24,15-27 jest przykładem pozawerbalnej komunikacji prorockiej: osobista tragedia Ezechiela staje się żywym orędziem dla słucha-

czy. Wreszcie Ez 33 to przykład komunikacji prorockiej po upadku Jerozolimy: dopiero po spełnieniu się gróźb Ezechiela jego współcześni „poznają, że był pośród nich prorok” (33,33).

Zwięzła konkluzja całej rozprawy (ss. 267-272) jasno przedstawia wyniki żmudnych analiz literackich. Dramatyczny wymiar proroctwa Ezechiela pozwala na nowo dostrzec cel jego misji. W obliczu wrogości ze strony słuchaczy, Bóg zmienia sposób komunikacji: milczenie proroka staje się narzędziem kary. Intrygujące milczenie Ezechiela demaskuje nieposłuszeństwo odbiorców i zmusza ich do jasnego opowiedzenia się za lub przeciw Bogu.

Ks. Pikor słusznie doprowadza swoją refleksję teologiczną na próg Nowego Testamentu. Ostatnie zdania książki mówią o wypełnieniu objawienia prorockiego w osobie Jezusa Chrystusa. W Nim bowiem „Słowo stało się Ciałem i zamieszkało między nami” (J 1,14). Pasja badawcza Autora prowadzi do naszkicowania idei łączących Ezechiela z Ewangelią św. Jana. „W Chrystusie Bóg wkracza całkowicie w dzieje ludzkości, która odtąd ma pełny udział w przymierzu z Bogiem... W tej perspektywie historyczbawczej studium komunikacji prorockiej Ezechiela prowadzi do Chrystusa i do Jego słowa. Nie chodzi tylko o głębsze poznanie Jezusa jako Słowa Bożego. Chodzi o ludzkie życie, które osiąga pełnię w słuchaniu i posłuszeństwie wobec Chrystusa, w ustawicznym karmieniu się słowem Bożym i w pozytywnej odpowiedzi na wezwanie do nawrócenia” (s. 271 n.).

Dla tej ostatniej konkluzji warto przeczytać rozprawę ks. Pikora. Uczy ona, że uprawianie teologii nie jest „sztuką dla sztuki”, ale winno prowadzić do zbawczego kerygmatu. Trzeba nieraz zamilknąć jak prorok, aby z tym większą siłą mogło przemówić słowo żywego Boga.